

ÖRYGGISLEIÐBEININGABLAÐ

SPRENGIÞRÁÐUR

Dags:	07.11.2003	Alþjóðlegt nr.:	065-01.nor.03	Í stað:	065-01.nr.02 (17.01.2003)
-------	------------	-----------------	---------------	---------	---------------------------

Almennar upplýsingar

Aðeins má afhenda þessa vöru til notenda sem hafa viðurkennt skirteini fyrir að mega vinna við sprengiefni og sem hafa kaupleyfi frá lögreglu eða sýslumanni.

1. SAMSETNING / AUÐKENNI VÖRU OG ÁBYRGT FYRIRTÆKI

HEITI VÖRU	RIO CORD, F-CORD 10, E-CORD, NITRO CORD
TEGUND VÖRU	Sprengiþráður; uppistaða pentrítt inni í hulsu af ofnu efni og ofið að auki með mörgum lögum af þræði og varið með þunnu lagi af plasti.

Birgi	Dyno Nobel Europe
Heimilisfang	P.O.Box 614
Póstnúmer og borg	3412 Lierstranda
Símanúmer.	32 22 80 00
Fax númer.	32 22 81 83
Neyðarsímanúmer	917 05 850

2. UPPLÝSINGAR UM EFNASAMSETNINGU

No	Samsetning	CAS-NR	Prósentaþyngdar	Varnaðarflokkur Hættusetn.
1	Pentrítt (PENT)	78-11-5	-	E ; 3

Tákn T+=Mjög eitrað, T=Eitrað, C=Ætandi Xn=Heilsuspillandi, Xi=Ertandi, E=Sprengifimt oxíð, O=Tærandi (oxiderandi), F+=Mjög eldfimt F=Eldfimt, N=Hættulegt umhverfi, , IK=Flokkun ekki skylda

3. VARÚÐARUPPLÝSINGAR

EKSPLOSIV

ÖRYGGI:

Hætta á sprengingu, óviðráðanleg, sprenging getur valdið miklum áþreifanlegum skaða. högg, núningur, afbrigðilegur stígandi hiti, eldur eða annarskonar kveiking getur leitt til sprengingar.

Heilsuspillandi:

Endurtekin bein snerting við sprengiefnið Pentrítt getur um síðir verið heilsuspillandi. Þetta gerist smæá saman og að litlu leyti með venjulegri meðhöndlun og notkun á sprengiþræði. Það er hættulegt að gleypa Pentrítt og innöndun Pentrítt ryks getur valdið höfuðverk.

Heilsuspillandi, Sprengifimt gas:

Losun sprengifimra gasefna sem geta verið skaðleg við innöndun.

NO, NO₂ og N₂O₄ ("köfnunarefnis gas") er litlaust að rauðbrúnu gasi og getur valdið erfiðleikum við öndun og í versta falli að vatn safnist í lungun sem getur endað með dauða. Einkennin geta komið í ljós klukkutímum eftir innöndun af slíku gasi.

CO ("koldíoxíð") ef andað að sér getur orsakað höfuðverk, svima, truflun á sjón og heyrn og í versta falli meðvitundarleysi og dauða.

CO₂ ("koldíoxíð") er ekki eins hættulegt en, þar sem það þarfnast súrefnis, verið kæfandi.

4. SKYNDIÐJÁLP / AÐGERÐIR

Almennt:

- Pentrítt hefur sömu áhrif og önnur níturat efnasambönd (t.d.nítroglycerin); höfuðverk, svima, hjartslátt. Efnið smýgur mjög hægt í gegn um lungu, maga/þarma og í mjög litlum mæli í gegn um húð vegna mjög lágrar vatnsupptöku.

Innöndun ryks:

- Ferkst loft og hvíld. Skolið nef og munn með vatni. Ef nauðsynlegt hafið samband við lækni.

Snerting við húð:

- Þvoið vel með sápu og vatni; skolið rækilega. Fjarlægjið mengaðan og óhreinan fatnað.

Snerting við augu:

- Skolið rækilega með vatni.

Kynging:

- Skolið munn og drekkið nokkur glös af vatni. Hafið samband við lækni.

Innöndun sprengifimra gasa (eftir sprengingu eða eldsvoða / sprengingu):

ÖRYGGISLEIÐBEININGABLAÐ

SPRENGIÞRÁÐUR

Dags:	07.11.2003	Alþjóðlegt nr.:	065-01.nor.03	Í stað:	065-01.nr.02 (17.01.2003)
-------	------------	-----------------	---------------	---------	---------------------------

- Fjarlægð viðkomandi strax frá sprengistað og reynið að halda rólegum. Hafið samband við lækni eða sjúkrahús svo fljótt sem auðið er.
- Ef viðkomandi er meðvitundarlaus: Losið um fót sem þringja að líkamanum, haldið viðkomandi rólegum í hliðarlegu.
- Erfiðleikar með andardrátt: Gefið súrefni (af kunnáttumanni), hraður flutningur á sjúkrahús.
- Ef enginn andardráttur: notið munn við munn aðferð
- Ef hjartastopp: Beitið hjartahnoði (CPR)
- ATH! Einkenni um vatn í lungum geta komið fram eftir 18-24 tíma. (í fáum tilfellum er skýrt frá að vatn hafi myndast í lungum 48 klst. eftir viðkomu). Í millitíðinni skal viðkomandi liggja fyrir algjörlega kyrr og undir eftirliti.

5. AÐFERÐIR VIÐ AÐ SLÖKKVA ELD

Aðgerðir með eld í kring um eða nálægt sprengiefni (eldur hefur ekki kveikt í sprengiefninu)

- Með öllum mögulegum ráðum (vatni eða öllu nærtæku slökkviefni) ráðist á eldinn og varnið því að hann komist að sprengiefninu.
- Ef mögulegt fjarlægð sprengiefnið (akið því á brott með bíl) frá eldsvæði

Eldur í sprengiefni:

- Reynið ekki að slökkva eldinn, það getur valdið sprengingu! Það er EKKI hægt að slökkva eld í sprengiefni með slökkviefni (léttvatni, dufti, kolsýru eða sandi). Allar tilraunir auka hættu á sprengingu.**
- Stöðvið alla umferð, yfirgefið svæðið í kringum eldinn og farið í örugga fjarlægð og hafið í huga mögulega sprengingu og sprengi gas.
- Skipuleggið vaktir, látið jafnvel nágretta vita.
- Hafið strax samband við lögreglu og slökkvilið.**
- Eld og sprengi gasi má ekki anda að sér, sjá málsgrein. 3 og 4; Sprengi gas

6. AÐGERÐIR VIÐ EFNALÉKA EÐA SPILLINGU

Almennar aðgerðir vegna óvænts leka, losunar (spillingar)

- Bitar eða litlir bútar af sprengiþræði, Pentrítt duft og jafnvel menguðu efni skal safnað saman og sett í viðurkenndar merktar umbúðir.
- Undir engum kringumstæðum má henda afgangi í rusl, skólpræsi eða henda/sökkva í vatn/sjó.
- Heila hluta af þræði skal taka upp með höndunum en laust efni skal taka upp með neistafríum verkfærum.
- Forðist að Pentrítt komi á hendur eða í augu, notið nauðsynlegan hlífðar búnað og fatnað, sjá málsgrein 8.
- Afganga af þræði skal líta á sem sérstakan úrgang, höndla samkvæmt því og eyða, sjá málsgrein 13.

Óvænt losun (Spilling) (ósprungin hleðsla) eftir sprengingu:

Sjáið: Reglugerð um sprengiefni frá 11.09.1999. 684/1999 Málsgrein 39.

7. MEÐHÖNDLUN OG GEYMSLA

Séreinkenni og hættur:

- Eingöngu hæfir starfmenn með mega meðhöndla efnið

Mephöndlun:

Sérstök tilvísun til:

- Reglugerð um meðhöndlun og sprengiefni frá 26.06.2002. Kafli 10. Notkun. Runa setninga um meðhöndlun sprengiefnis með varúð.

Nokkrir punktar varðandi örugga meðhöndlun / öryggiskröfur með tilliti til hættu á eldi, sprengingu og bjófnæði

Tvísýnt ástand: Afhent úr geymslu --> **geymsla** sprengiefna til notkunar

- geymslustaður óaðgengilegur óviðkomandi.
- Með réttu notkun af hæfum notendum er sprengiþráður öruggur í meðhöndlun.
- Þegar þráður er skorinn, munu hlífðarhaskar verja húð frá Pentrítt púðri.
- Forðist högg, stuð og núningi, Hreint Pentrítt er mjög sprengifimt.
- Verjið sprengiþráð frá spillingu Pentrítt og gegn raka; setjið límband á nýlega skorna enda.
- Verðið þráðinn frá háu hitastigi, geymið sprengiþráðinn langt frá hitauppsprettum, opnum eldi og öllum mögulegum hlutum sem geta tendrað og orsakað sprengingu
- Reykingar bannaðar**

Geymsla:

Sérstök tilvísun til:

- Reglugerð um sprengiefni frá 11.09.1999.. Kafli VI. Geymsla
Geymsluflokkur/ -tegund 1.1 D

Geymsluskilyrði:

ÖRYGGISLEIÐBEININGABLAÐ

SPRENGIÞRÁÐUR

Dags:	07.11.2003	Alþjóðlegt nr.:	065-01.nor.03	Í stað:	065-01.nr.02 (17.01.2003)
-------	------------	-----------------	---------------	---------	---------------------------

- Geymið í þurru rými og haldið frá raka, vel loftræst geymsla
- Geymið og staðsetjið á vinnusvæði á öruggu svæði þar sem ekki er eldshætta
- Má ekki geyma eða setja með hvellhettum á vinnustað eða öðrum hlutum sem geta tendrað sprengingu
- Geymið í lokaðri (læstri) samþykktri geymslu
- Geymsla og staðsetning á vinnusvæði í viðurkenndum, lokuðum og þéttum umbúðum.
- Geymsluhiti frá -20°C til + 50°C

8. EFTIRLIT MEÐ MENGUN OG HLÍÐARFATNAÐUR

Varnarbúnaður viðkomandi:

Vörn við öndun:

- Með venjulega meðhöndlun og notkun ekki nauðsynlegt.

Vörn fyrir hendur:

- Notið hanska gerða úr Nitrik þegar pentríttþúður er meðhöndlað

Vörn fyrir augu:

- Notið hlífðargleraugu þegar laust pentríttþúður er meðhöndlað.

Hlífðarfatnaður:

- Notið vinnuföt sem eru ætluð fyrir fyrir starfsemina og sem varna snertingu við húð.

Almenn vörn og hreinlæti:

- forðist að borða og drekka þegar unnið er með sprengiþráð, reykingar bannaðar
- skiptið um óhreinan og blautan vinnufatnað
- þvoið hendur í vinnuhléum og þegar vinnu er lokið
- forðist að koma við húð og augu
- forðist að koma við pentrítt þúðrið.

9. EÐLIS OG EFNAFRÆÐILEGIR EIGINLEIKAR

Almennt er vísað í eigin tækniupplýsingar yfir vöruna.

Útlit og litur: Hvítt laust þúður í kring um mynstraðan þráð í gerviolú, ofinn með fleiri lögum af þræði.
Vefnaðurinn er hulinn plastefni. Litur plasthúðarinnar er mismunandi eftir framleiðendum (g/m PENT)

Lykt: Engin lykt

Bráðnunarhitastig: ca 200° C – hætta á sprengingu

Upplýsanleiki: Pentrítt; er ekki uppleysanlegt í vatni / líflilega í etanóli / mjög uppleysanlegt í asetoni

10. STÖÐUGLEIKI OG HVARFGIRNI

Hættuleg efnahvörf:

- Hitabráðnun, tapar nitrilgasi við 195° C
- Hætta á sprengingu við högg, núning, eld eða öðru sem getur tendrað

Hættuleg efnahvörf / niðurbrotsefni:

- Nítrilgas, karbonmónoxíð og ammoníak, sjá málsgrein. 3 (Sprengigas)

11. EITURFRÆÐILEGAR UPPLÝSINGAR

Ef notað samkvæmt leiðbeiningum er engin hætta gagnvart heilsu.

12. HÆTTUR GAGNVART UMHVERFINU

Ef notað samkvæmt leiðbeiningum er sprengiþráður, svo mikið sem við vitum og samkvæmt reynslu okkar, ekki hættulegur umhverfinu.

13. FÖRGUN

Afgangar sprengiefnis (ónýtar patrónur/patrónur sem ekki er hægt að nota á réttan hátt), búnaður og umbúðir ataðar í sprengiefni verður að fjarlægja og gæta(jafnvel pakka á ný í viðurkenndar umbúðir), geyma og eins fljótt og auðið er eyða á réttan og öruggan hátt samkvæmt leiðbeiningum. Vísað er í:

- Reglugerð um sprengiefni frá 11.09.1999. 684/1999 Málsgrein 39

14. FLUTNINGUR

ÖRYGGISLEIÐBEININGABLAÐ

SPRENGIÞRÁÐUR

Dags:	07.11.2003	Alþjóðlegt nr.:	065-01.nor.03	Í stað:	065-01.nr.02 (17.01.2003)
-------	------------	-----------------	---------------	---------	---------------------------

Vegflutningar ADR/RID:

Flokkur:	1
Flokkunarkóði:	1.1 D
UN-Nr.:	0065
Pakkingarákvæði:	P 139
Vöruheiti (tæknilegt heiti):	Þráður, sprengjandi, sveigjanlegur
Víðeigandi flutninga heiti:	Þráður, sprengjandi

Sjóflutningar IMDG:

Flokkur:	1
Flokkunarkóði:	1.1 D
Pakkingaákvæði:	P 139
EmS Nt:	F-B, S-X

Flugflutningur:

Bannaður

15. LÖG, REGLUGERÐIR OG MERKINGAR

Heiti vöru:

RIOCORD / F-CORD 10 / E-CORD / NITROCORD

Hættukóðar og hættumerki:

EKSPLOSIV

Hættu og varnaðarsetningar:

R3 Sprengiefni hættulegt við högg, núning, eld eða önnur eldfim efni

Öryggissetningar:

S35 Varan og pakkingar skulu gerðar skaðlausar á öruggan hátt

Staðbundin lög og reglugerðir:

- Lög frá 25. mars 1998 nr 16. 1998 um vopn og sprengiefni .. Reglugerð frá 11. October 1999 nr. 684/ Reglugerðir um sprengiefni.
- ADR-/RID Vega og járnbrautaflytningur af hættulegum efnum 27. desember 2000. Nr. 984/2000.

16. AÐRAR UPPLÝSINGAR

Varnaðar og hættusetningar (frá málsgrein. 2):

R3: Sprengiefni hættulegt við högg, núning, eld eða önnur eldfim efni.

Þetta öryggisleiðbeiningarblað byggist á upplýsingum frá öðrum mismunandi öryggisleiðbeiningarblöðum frá framleiðanda, fyrri framleiðslu upplýsingablöðum / Dyno Gullaug/Mars 1994 og þekkingu á framleiðslunni.

Upplýsingar í þessu skjali skulu vera til staðar fyrir alla sem meðhöndla vöruna.

Verslunarheiti	Sprengiefni / m af þræði	Litur
Nitrocord 80	80 g/m	Rauður
Nitrocord 100	100 g/m	Rauður
F-cord 10	10 g/m	Gulur
E-cord	5 g/m	Rauður/Appelsínugulur
Riocord 20	20 g/m	Hvítur
Riocord 40	40 g/m	Grænn
Riocord 80	80 g/m	Gulur